

Sygn. akt II C 2950/22 upr.

UZASADNIENIE

Pozwem z 14 lipca 2022 r. (data nadania w placówce pocztowej k. 29), powód L. Sp. z o.o. z siedzibą we W. (dalej jako: L.), działając przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i zażądał zasądzenia na jego rzecz od pozwanego P. P.S.A. z siedzibą w W. (dalej jako: (...) lub bank) kwoty w wysokości 4 389,85 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 czerwca 2022 r. do dnia zapłaty. Wniósł również o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu wskazano, że 6 maja 2021 r. (...) zawarł z poprzednikiem prawnym powoda – konsumentem – umowę kredytu gotówkowego nr (...). Całkowita kwota kredytu wynosiła 19 400 zł, zaś całkowity koszt kredytu wynosił 8 512,30 zł. Umowa została zawarta na czas oznaczony od 6 maja 2021 r. do 6 listopada 2027 r. Następnie L. zawarł z konsumentem umowę przelewu wszelkich wierzytelności wynikających z ww. kredytu, zarówno obecnych, jak i przyszłych.

Kolejno wskazano, że z uwagi na złożenie przez konsumenta oświadczenia o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego oraz udzielonym pełnomocnictwie dla L. (pełnomocnictwo zostało podpisane za pośrednictwem portalu internetowego (...)) powód wezwał pozwanego do dobrowolnej zapłaty spornej kwoty w terminie 7 dni od doręczenia oświadczenia wraz z wezwaniem do zapłaty.

Materialnoprawną podstawę dochodzonego roszczenia w niniejszej sprawie stanowi art. 45 w zw. z art. 30 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (dalej: u.k.k.).

W dalszej części powód wskazał, że wartość przedmiotu sporu stanowi kwota 4 389,85 zł, obliczona jako wszelkie poniesione przez konsumenta i niezwrócone przez bank koszty pożyczki. Podkreślono, że na wartość przedmiotu sporu składają się zapłacone przez kredytobiorcę odsetki od kredytu oraz spłacone koszty prowizji w zakresie czasowym od zawarcia umowy do 18 maja 2022 r. W ocenie powoda kwota należnego zwrotu prowizji jest równa uiszczonej przez konsumenta prowizji w wysokości 2 832,41 zł plus kwota 1 557,44 zł stanowiąca sumę zapłaconych odsetek od kredytu.

(pozew k. 3-9)

27 lipca 2022 r. tutejszy Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

(nakaz zapłaty k. 58)

18 sierpnia 2022 r. (data nadania w placówce pocztowej – k. 61) pełnomocnik pozwanego wniósł skutecznie sprzeciw od w/w nakazu zapłaty, zaskarżając orzeczenie w całości oraz wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany wskazał kolejno na: niedopuszczalność cesji wierzytelności mającej swoje źródło w zastosowaniu sankcji kredytu darmowego, brak legitymacji czynnej powoda wynikający z nieważności pełnomocnictwa (brak zachowania formy pisemnej), brak podpisów na cesji i pełnomocnictwie, zarzut co do braku złożenia oświadczenia woli przez pożyczkobiorcę, brak oznaczenia przedmiotu cesji i brak oznaczenia umowy w oświadczeniu o skorzystaniu z sankcji darmowego kredytu oraz w pełnomocnictwie, zarzut nieważności umowy cesji, abuzywność postanowień umowy cesji, nieskuteczność złożenia oświadczenia o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego po upływie terminu prekluzyjnego, a wreszcie podważając materialnoprawne podstawy dla konsumenta do złożenia oświadczenia o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego i podnosząc zarzut nieudowodnienia roszczenia co do wysokości.

(sprzeciw od nakazu zapłaty k. 35-57)

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie (pismo przygotowawcze powoda – k. 74-81, protokół rozprawy k. 90).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

6 maja 2021 r. A. Z. zawarł elektronicznie umowę pożyczki nr (...) na kwotę 22 232,41 zł. Całkowity koszt pożyczki wyniósł 8 512,30 zł. Całkowita kwota do zapłaty przez pożyczkobiorcę wynosiła 27 912,30 zł. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosiła zaś 12,50% (§1 umowy).

Zgodnie z § 2 przedmiotowej umowy pożyczkobiorca zobowiązany był do zapłaty przy wypłacie przez P. B. S.A. pożyczki kosztów, obejmujących prowizję za udzielenie kredytu w wysokości 2 832,41 zł. Kredyt został udzielony na okres od 6 czerwca 2021 r. do 6 listopada 2027 r.

W świetle § 7 ust. 1 umowy pożyczkobiorca miał prawo do spłaty całości lub części kredytu przed terminem. Spłata dokonywana była zgodnie z pisemną dyspozycją pożyczkobiorcy. § 15 umowy zawierał zapisy dotyczące prawa odstąpienia od umowy, oraz skutków z tym związanych. Szczegółowy plan spłaty dostępny był w serwisie internetowym (§ 17 pkt 5).

(okoliczności bezsporne, umowa k. 13-15)

A. Z. borykał się z problemami finansowymi, w związku z czym znajomy polecił mu skorzystanie z usług powoda. Nawiązana z powodem współpraca miała skutkować podjęciem stosownych działań przez odzyskanie nienależnych bankom opłat, którymi A. Z. został obciążony w związku z zawartymi przez niego umowami pożyczki. W kontaktach ze spółką L. A. Z. posługiwał się adresem mailowym (...). W drodze mailowej otrzymał dokument umowy i złożył podpisy. Umowa została podpisana z wykorzystaniem platformy autoryzacyjnej A.. A. Z. nie zadawał żadnych pytań odnośnie podpisanej umowy, nie negocjował również jej postanowień.

18 maja 2022 r. A. Z., jako cedent zawarł z cesjonariuszem L. Sp. z o.o. z siedzibą we W., reprezentowanym przez G. G. – wiceprezesa zarządu, umowę powierniczego przelewu wierzytelności. § 1 w/w umowy stwierdzał, że A. Z. dokonuje przelewu „wszelkich wierzytelności pieniężnych, zarówno obecnych, jak i przyszłych, wynikających z umów o kredyt konsumencki zawarty z (...) w dniu 6 maja 2021 r. przysługujących [A. Z.] w stosunku do kredytodawcy, obejmujące w szczególności: wierzytelność o zwrot wszelkich nienależnie pobranych opłat i kosztów, wierzytelność o zwrot kosztów kredytu w związku z wcześniejszą spłatą kredytu, wierzytelność mogącą wynikać z zastosowania art. 45 ustawy o kredycie konsumenckim i przewidującego tzw. sankcję kredytu darmowego wraz ze wszystkimi związanymi z tymi wierzytelnościami prawami (m. in. odsetkami za zwłokę i opóźnienie)”.

Cesjonariusz przelew wierzytelności przyjął w celu jej wyegzekwowania od dłużnika. Rozliczenie między stronami miało nastąpić w ten sposób, że cesjonariusz zobowiązany był przekazać cedentowi 50% wyegzekwowanego od dłużnika świadczenia obejmującego należność główną w terminie 14 dni od wyegzekwowania świadczenia. Świadczenie obejmujące koszty procesu, w tym koszty zastępstwa procesowego przysługiwały cesjonariuszowi, który w przypadku skierowania sprawy na drogę sądową zobowiązany był ponieść koszty procesu. W przypadku gdyby dłużnik spełnił świadczeni na rzecz cedenta, cedent zobowiązany był w terminie 14 dni przekazać cesjonariuszowi 50% otrzymanej kwoty, a także całość kwoty otrzymanej tytułem kosztów procesu. W przypadku niemożności skutecznego wyegzekwowania od dłużnika wierzytelności w całości lub w części, miał nastąpić przelew zwrotny (w całości lub w odpowiedniej części) z cesjonariusza na cedenta, a umowa przelewu powierniczego przelewu wierzytelności wygasła.

(dowód: § 1 umowy przelewu k. 16, karta podpisów wraz z płytą CD k. 28 i 82, zeznania świadka A. Z. k. 70-71)

A. Z. udzielił powodowi pełnomocnictwa do działania w jego imieniu. Z treści pełnomocnictwa wynikało, iż było to pełnomocnictwo ogólne do reprezentowania A. Z. w sprawie dotyczącej dochodzenia roszczeń przeciwko (...) w

związku z umową o kredyt konsumencki zawartą 6 maja 2021 r. Pełnomocnictwa udzielono w formie dokumentowej – za pośrednictwem platformy A., bez użycia elektronicznego podpisu kwalifikowanego.

(dowód: pełnomocnictwo k. 22, karta podpisów wraz z płytą CD k. 28 i 82, zeznania świadka A. Z. k. 70-71)

Pismem datowanym na 25 maja 2022 r. L. w imieniu A. Z. oraz w imieniu własnym złożył (...) oświadczenie w trybie art. 45 w zw. z art. 30 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 246 ze zm., dalej jako: u.k.k.) wraz z wezwaniem do zapłaty kwoty 4 389,85 zł w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia otrzymania pisma.

(dowód: oświadczenie k. 17-21, kopia pocztowej książki nadawczej k. 26-27, a ponadto niezaprzeczone)

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wymienionych wyżej dowodów. Zawarcie umowy pożyczki oraz wypłata środków nie było sporne między stronami, ponadto okoliczności jej zawarcia potwierdzone zostały zeznaniami świadka A. Z. (cedenta). Dokument pełnomocnictwa wystawiony w związku z zawartą umową powierniczego przelewu wierzytelności został opatrzony podpisami niekwalifikowanymi złożonymi za pośrednictwem platformy A.. Podpisy dokonywane przez platformę A., złożone w niniejszej sprawie nie są kwalifikowanymi podpisami elektronicznymi, nie zawierają dodatkowej weryfikacji składających je osób.

Sąd dokonując rekonstrukcji stanu faktycznego posłużył się także dowodami ze źródeł osobowych. Zeznania złożone przez A. Z. zasługiwały na walor wiarygodnych w całości. Nie uszło uwadze sądu, że pomimo, iż A. Z. występował w charakterze świadka, był żywo zainteresowany korzystnym rozstrzygnięciem sprawy, gdyż orzeczenie jakie zapadłoby na skutek rozpoznania roszczenia zgłoszonego pozwem, wywarłoby wpływ na jego sytuację ekonomiczną. Finalnie sąd w całości posłużył się zeznaniami świadka, dokonując ustaleń faktycznych w sprawie. A. Z. potwierdził, iż był stroną umowy powierniczego przelewu wierzytelności. Opisał okoliczności związane z przystąpieniem do umowy powierniczego przelewu wierzytelności w sposób zwięzły i przekonujący. Z zeznań zaoferowanych przez świadka wyłaniała się świadomość zawieranego stosunku prawnego. Reasumując, zeznania świadka były obiektywne, logiczne, spójne i szczerze, nie zaistniały jakiegokolwiek okoliczności, by dokonać odmiennej ich oceny.

Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. oraz art. 250 k.p.c. pominął wniosek powoda o zwrócenie się do pozwanego o dokumentację dotyczącą umowy kredytu, gdyż dowód ten był nieistotny dla rozstrzygnięcia. Podkreślić należy, że w niniejszej sprawie powództwo podlegało oddaleniu co do zasady, zatem przeprowadzenie dowodów mających na celu udowodnić je co do wysokości było nieistotne dla wyniku postępowania. Ponadto w ocenie sądu powód miał możliwość uzyskania prawidłowo udzielonego pełnomocnictwa do otrzymania od banku potrzebnych dokumentów, zatem ingerencja sądu w tę kwestię nie była konieczna.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu z licznych przyczyn, szczegółowo wskazanych w poniższych akapitach.

Z uwagi na daleko idące skutki procesowe w pierwszej kolejności należało odnieść się do zarzutu braku legitymacji procesowej powoda, który finalnie okazał się być chybiony.

Wskazać należy, iż sąd nie podzielił argumentacji strony pozwanej, co do nieważności zawartej umowy cesji. Zdaniem sądu do zawarcia umowy doszło, konsument skutecznie przelał wierzytelność, która to z kolei została w sposób dostateczny określona i sprecyzowana w treści umowy. Na tym etapie postępowania brak było jakichkolwiek wątpliwości, że umowa cesji została ważnie zawarta. Dodatkowo zeznania świadka A. Z. rozwiały wszelkie wątpliwości w zakresie świadomości co do przedmiotu cesji oraz możliwych do osiągnięcia korzyści z tak ukształtowanego stosunku prawnego. Postanowienia umowy zostały zaakceptowane przez cedenta, a ewentualne roszczenia, przysługują stronom umowy cesji, nie zaś pozwanemu. Rzeczona umowa spełnia zatem wszystkie wymogi wskazane w treści art. 509 k.c. Pobocznie należy wskazać, iż nie ma znaczenia fakt, że roszczenie o zwrot opłat wynikających z zastosowania sankcji kredytu darmowego, nie istniało w chwili cesji, bowiem przelew wierzytelności przyszłych jest prawnie

dopuszczalny, a pogląd ten jest ugruntowany w orzecznictwie i doktrynie (por. uchwała Sądu Najwyższego z 19 września 1997 roku, III CZP 45/97, OSNC 1998, nr 2, poz. 22 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2003 roku, V KKN 345/01, OSNC 2004, nr 4, poz. 65). Ponadto wierzytelność ta była wystarczająco ukształtowana i określona w umowie.

Powództwo podlegało jednak oddaleniu, gdyż pełnomocnictwo ogólne z k. 22 nie zostało złożone na piśmie. Zgodnie z art. 99 § 2 k.c. pełnomocnictwo ogólne powinno być pod rygorem nieważności udzielone na piśmie. Art. 78² § 2 k.c. stanowi wprawdzie, że oświadczenie woli złożone w formie elektronicznej jest równoważne z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej, ale jest tak jedynie w sytuacji, gdy oświadczenie jest złożone w formie elektronicznej, to jest podpisane podpisem elektronicznym kwalifikowanym (art. 78² § 1 k.c.). W niniejszej sprawie nie wykazano by do podpisania pełnomocnictwa A. Z. posłużył się kwalifikowanym podpisem elektronicznym a wręcz przeciwnie – bezspornym było, że pełnomocnictwo nie zostało opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym. W tej sytuacji, zastosowanie znajduje rygor art. 99 § 2 k.c. – rygor nieważności. Nieważne pełnomocnictwo uniemożliwiło przyjęcie, że oświadczenie o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego zostało złożone skutecznie. Podkreślić należy, że umowa cesji przelewała ukształtowane wierzytelności, zarówno przeszłe jak i przyszłe, w tym wierzytelność mogącą powstać z zastosowania sankcji kredytu darmowego, jednakże umowa ta nie przewidywała uprawnienia dla cesjonariusza do złożenia oświadczenia prawokształtującego. Podmiotem uprawnionym do złożenia oświadczenia pozostawał konsument – pożyczkobiorca. Dlatego też do złożenia oświadczenia w jego imieniu konieczne było posłużenie się pełnomocnictwem, które wolą stron (to jest pożyczkobiorcy – mocodawcy i cesjonariusza – pełnomocnika) miało zostać ukształtowane jako pełnomocnictwo ogólne. Do wywołania takiego skutku jednak nie doszło z uwagi na niezachowanie formy przewidzianej pod rygorem nieważności dla tej kategorii czynności. Z tych przyczyn nie można przyjąć, aby doszło do skutecznego złożenia oświadczenia o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego.

W niniejszej sprawie nie wykazano podpisania żadnego dokumentu kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Przywołane okoliczności wskazują, iż powód nie był prawidłowo legitymowany do złożenia oświadczenia w trybie art. 45 ustawy o kredycie konsumenckim.

Ponadto nawet gdyby przyjąć, że pełnomocnictwo ogólne było mimo wszystko ważne, oświadczenie to zostało złożone z uchybieniem terminu prekluzyjnego przewidzianego w ust. 5 ww. wskazanej ustawy, tj. roku od chwili wykonania umowy (to jest w niniejszej sprawie od dnia jej zawarcia, gdyż zgodnie z § 4 ust. 1 w tym samym dniu środki zostały udostępnione kredytobiorcy, por. m. in. wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z 27 lutego 2019 r., sygn. akt XII C 1503/18). Na skorzystanie z powyższego uprawnienia wymieniony przepis przewiduje roczny termin, liczony od dnia wykonania umowy. Podobnie jak inne wypadki posłużenia się instytucją prekluzji, zmierza on przede wszystkim do podporządkowania i stabilizacji obrotu z wykluczeniem sytuacji, w których możliwość powoływania się na sankcję kredytu darmowego i zmiana tym samym treści zobowiązania, trwałaby nieskończenie długo, pozbawiając kredytodawców/pożyczkodawców pewności co do kształtu ich relacji łączącej z konsumentem. Brak jest przy tym jakichkolwiek podstaw dla podzielenia stanowiska prezentowanego przez powoda, iż termin ten nie zaczyna biec z uwagi na fakt braku zwrotu przed wytoczeniem powództwa części prowizji. W doktrynie ugruntował się pogląd, iż termin określony w ust. 5 omawianego przepisu rozpoczyna się od dnia zawarcia umowy. Po jego upływie kształtujące uprawnienie konsumenta gaśnie. Obliczanie terminu prekluzyjnego a tempore facti, nie zaś a tempore scientiae - od chwili, w której konsumentowi można byłoby przypisać wiedzę o naruszeniu obowiązku informacyjnego, upraszcza zarazem sam sposób kalkulowania terminu, odnosząc go do daty możliwej do stwierdzenia w oczywisty sposób. Równocześnie biorąc pod uwagę charakter obowiązku podlegającego sankcjonowaniu, regulacji ustawowej, objętej fikcją powszechnej znajomości, w typowych sytuacjach fatum oraz scientia (jako możliwość przypisania wiedzy, nie zaś wiedza rzeczywista), będą istniały w tej samej chwili (vide: M. Grochowski, Komentarz do art. 45 Ustawy o kredycie konsumenckim, w: K. Osajda (red) Ustawa o kredycie konsumenckim, Komentarz, Legalis, wyrok SO w Poznaniu z dnia 13 czerwca 2018 r., sygn. akt XIV C 1375/17, Legalis). W doktrynie szeroko podkreśla się, iż przez wykonanie umowy kredytu/pożyczki (w stosunku do umów będących w realizacji) należy rozumieć datę jej zawarcia, tj. uruchomienia kredytu lub pożyczki. O wykonaniu kredytu/pożyczki można mówić wtedy, gdy kredytobiorca/pożyczkobiorca uzyskał na własność przedmiot kredytu/pożyczki bądź gdy stworzono mu

prawną możliwość wykorzystania przedmiotu kredytu/pożyczki tak jak może to czynić właściciel rzeczy. Kwestia przeniesienia własności przedmiotu umowy stanowi element wykonania zawartej już umowy (vide: wyrok SA w Warszawie – VII Wydział Gospodarczy z dnia 10 stycznia 2019 r., sygn. akt VII Aga 1176/18, Legalis). Warto ponadto dodać, że sankcja kredytu darmowego jest sankcją przysługującą kredytobiorcy przeciwko kredytodawcy. W tej sytuacji to kredytobiorca jest beneficjentem sankcji, a kredytodawca zobowiązany jest do poddania się skutkom prawokształtującego oświadczenia konsumenta. Podobnie jak w przypadku innych oświadczeń prawokształtujących (np. prawa odstąpienia) ograniczenie terminu musi być więc wyraźne i jednoznaczne, gdyż jest to konieczne dla stabilizacji ryzyka gospodarczego i bezpieczeństwa obrotu. W przypadku gdy to konsument jest beneficjentem sankcji, przyznanie mu zarazem uprawnienia do przedłużania terminu do skorzystania z niej, np. przez nienależyte wykonanie zobowiązania – uchybianie terminom zapłaty rat, lub np. przez ubieganie się o wakacje kredytowe, lub np. przez zmianę harmonogramu płatności w porozumieniu z kredytodawcą – stanowiłoby nieproporcjonalne i bezprecedensowe w systemie prawnym rozwiązanie. Stąd w ocenie sądu termin wykonania umowy należy rozumieć jako termin a tempore facti – od dnia udostępnienia środków pożyczkobiorcy.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że umowa pożyczki nr (...) zawarta w dniu 6 maja 2021 r. została również w tym dniu wykonana (§ 4 pkt 1 umowy oraz wyciąg z konta z k. 60). Termin zawity na złożenie oświadczenia upłynął zatem bezskutecznie w dniu 6 maja 2022 r.

Z tych przyczyn powództwo podlegało oddaleniu co do zasady, o czym orzeczono w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt 2. wyroku, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy. Na koszty pozwanego złożyła się kwota 900 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika będącego radcą prawnym (§ 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz koszt opłaty skarbowej w wysokości 17 zł poniesiony w związku z udzielonym w sprawie pełnomocnictwem.

sędzia Alicja Sieczych-Drzewiecka

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda (bez pouczenia.)

sędzia Alicja Sieczych-Drzewiecka